

MATEMATIKA И МАТЕМАТИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ, 2004
MATHEMATICS AND EDUCATION IN MATHEMATICS, 2004
Proceedings of the Thirty Third Spring Conference of
the Union of Bulgarian Mathematicians
Borovets, April 1–4, 2004

**КВАЛИФИКАЦИЯТА НА УЧИТЕЛИТЕ – СЪСТОЯНИЕ,
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Галя Кожухарова, Пенка Крумова

Проблемите на образованието и възпитанието са централни и особено вълнуващи за педагогическата колегия, пряко включена в учебно-възпитателния процес. Процесите на модернизация на образованието изискват нова мисия на учителя. На преден план изникват проблемите с необходимостта от неговото непрекъснато самоусъвършенстване и квалификация. Обективната природа на труда на учителя е неговата вътрешна освободеност и творчество. Учителят има свобода на избори и решения, което повишава отговорността за собствената му дейност.

Много и разнообразни са причините, които налагат преустройството и на квалификационната дейност на педагогическите кадри у нас. Най-значимо е изоставането на квалификационната система от развитието на демократичните обществени отношения. Не по-малко значим е проблемът за изоставането на квалификацията от съвременните постижения на науките, което дава отпечатък както от нейната съдържателна страна, така и на организацията, формите и методите на реализацията ѝ. Причини са и ниският статус на учителската професия, ниския социален статус на учителя, ниските заплати, липсата на стимули за квалификация, несигурността в утрешния ден. Имайки предвид гореизложеното предлагаме четири основни въпроса за дискусията:

1. Системи за следдипломно обучение и допълнителна квалификация на учителите по света. Модернизирането на следдипломното обучение изисква познаване опита на страните от Европейския съюз и други водещи квалификационни системи. Познаването на приоритетите в квалификационната им дейност, а именно: овладяване на родния език; чуждоезиково обучение от ранна училищна възраст; мултикултурализъм и работа с ученици, които имат различен етнически произход; опознаване и опазване на околната среда помагат за сравняване на квалификационната дейност и очертаване на нерешените проблеми.

2. Мотивация на учителите за допълнителна квалификация. Ще бъдат представени резултати от анкета, проучваща отношението на учителите по математика и информатика към квалификационната дейност. Резултатите ще бъдат сравнени с учители, преподаващи други учебни предмети.

3. Проблеми на нормативното уреждане на квалификацията на учителите в Република България.

4. Перспективи за развитие на квалификационната система в Република България. По трета и четвърта точка в дискусиата ще вземат участие представители на Министерството на образованието и науката от Дирекция „Квалификация“ и Дирекция „Политика на образованието“. Те ще споделят проблемите пред нормативното уреждане на квалификационната дейност, както и перспективите пред развитието на системата за квалификация на учителите.

Имайки предвид състоянието на квалификационната дейност у нас, ще си позволим да очертаем някои нерешени проблеми, имащи връзка с темата на дискусиата:

- липса на интерес и мотиви на учителите за участие в различни квалификационни форми;
- слаба връзка на следдипломните квалификационни форми и иновационните процеси в образованието;
- няма ефективни средства за установяване въздействието на квалификационната дейност върху педагогическата практика на участниците в нея;
- проблем е отсъствието на учителя, посещаващ квалификационни курсове;
- правото на допълнителна квалификация не винаги може да бъде реализирано (често по финансови причини).

В заключение ще цитираме извода, че обучението за повишаване квалификацията на педагогическите кадри „може да бъде ефективно само ако участващите в него имат мотивация и перспективи за професионално развитие, съотнесими с това обучение.“ Тогава и само тогава може да се очакват положителни изменения в качеството на училищното образование.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Обучение без откъсване от работа на учителите в страните от Европейския съюз и ЕФТА (EFTA/EEA), С., 1996, с. 32.

Галя Кожухарова
Департамент за информация и повишаване
квалификацията на учителите
Тракийски Университет – Стара Загора
ул. Армейска 9
e-mail: galia_koj@yahoo.com

Пенка Крумова
отдел „Нормативно осигуряване“
дирекция „Квалификация“
МОН